

การประเมินมูลค่าสิทธิบัตรเพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ Patent evaluation for using as collateral

ญาดา เปสลาพันธ์*

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงปัญหาการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา ประเภท สิทธิบัตรในระบบกฎหมายของประเทศไทยภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 เพื่อแก้ปัญหาช่องว่างเรื่องทุนในการประกอบการไม่เพียงพอ โดยลักษณะของการศึกษาจะเป็นการศึกษา ในเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อเสนอแนะแนวทางในการประเมินมูลค่าสิทธิบัตร รวมไปถึงองค์การที่ควรมีหน้าที่ รับผิดชอบเรื่องการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรเพื่อนำมาใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีหลักเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างชัดเจน มีความ น่าเชื่อถือ และสามารถประเมินมูลค่าสิทธิบัตรออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเที่ยงธรรม

ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งต้องการขยายตัวทางเศรษฐกิจในเวทีการเจรจา ระหว่างประเทศ จึงมีการนำเอาทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นประเด็นสำคัญหลักในการเจรจาต่อรองเพื่อชิง ความได้เปรียบในแง่ดุลทางการค้าและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องของสิทธิบัตร เช่น กรณีสิทธิบัตรยา การขยายระยะเวลาความคุ้มครอง เป็นต้น เนื่องจากสิทธิบัตรจะให้ความคุ้มครองการประดิษฐ์และนวัตกรรม ใหม่ ๆ ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ อีกทั้งยังสร้างรายได้มหาศาลให้แก่เจ้าของหรือผู้ประดิษฐ์ คิดค้น โดยรัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2559 เพื่อเป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทยด้วยนวัตกรรม ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการ นักประดิษฐ์ นักวิจัย หรือผู้ที่คิดสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมได้มีแหล่งเงินทุนมาใช้ในการลงทุน ผลิตและต่อยอดนวัตกรรมมากขึ้น โดยที่เจ้าของสิทธิบัตร หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ทรงสิทธิบัตรจำเป็นต้อง การเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยใช้สิทธิบัตรเป็นหลักประกัน จึงใช้วิธีการกู้ยืมโดยมีบุคคลหรือหลักทรัพย์ ต่าง ๆ ในการค้ำประกัน เพื่อเป็นหลักประกันในการรับรองว่าจำนวนเงินที่กู้ยืมไปนั้นจะมีการชำระคืนอย่าง แน่นนอน

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

จากการศึกษาพบว่าหลักทรัพย์ที่นำมาใช้ในการรับประกันการกู้ยืมนั้นมีหลายประเภท เช่น บัญชีเงินฝาก ตั๋วสัญญาใช้เงิน ใบประทวนสินค้า เป็นต้น แต่หลักประกันที่สถาบันทางการเงินยอมรับ คือ ที่ดิน โดยผู้กู้เพียงแต่แสดงหลักฐานโฉนดที่ดิน หรือหนังสือสำคัญการแสดงซึ่งสิทธิในที่ดิน เพื่อใช้ในการค้ำประกันการกู้ยืม สถาบันการเงินก็ปล่อยกู้เงินสินเชื่อบecauseที่ดินเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่สามารถประเมินมูลค่าได้โดยกรมที่ดินหรือกรมธนารักษ์ ปัจจุบันสามารถประเมินในลักษณะที่ดินรายแปลง และมีการปรับปรุงการประเมินทุก ๆ สี่ปี ในขณะที่การประเมินมูลค่าในทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิบัตร ที่มีหน่วยงานประเมินในรูปแบบของบริษัทเอกชนที่ได้รับการรับรอง แต่ยังไม่มีความน่าเชื่อถือที่เข้ามาทำหน้าที่นี้โดยตรงอย่างเช่นของต่างประเทศ เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร เกาหลี สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีน เป็นต้น อีกทั้งยังไม่มีหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่ชัดเจนจึงทำให้เกิดปัญหา แม้ว่าในปัจจุบันการอนุญาตใช้สิทธิตามสิทธิบัตรหรือการโอนสิทธิบัตรจะมีค่าตอบแทนก็ตาม แต่เมื่อไม่มีหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่แน่ชัด ทำให้เกิดปัญหาในการประเมิน เนื่องจากธนาคาร หรือสถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อไม่มั่นใจ และไม่สามารถยอมรับได้ มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจที่กำหนดให้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหลักประกัน จึงไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และกลายเป็นปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่จะขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 จะกำหนดให้สามารถนำสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้ แต่ยังคงมีประเด็นต่าง ๆ อยู่หลายประการที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งจะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้ อาทิ การบังคับใช้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ที่มีปัญหาการบังคับใช้ และไม่มีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทเอาไว้ ตลอดจนไม่มีหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบในการประเมินราคาทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าวผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหานี้ โดยการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้การบังคับใช้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล รวมทั้งเพื่อให้การประเมินมูลค่าสิทธิบัตรเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้รับหลักประกันในการที่ตนจะได้รับการชำระหนี้ และผู้ให้หลักประกันสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากยิ่งขึ้น โดยนำเอาเงินที่ได้ไปพัฒนาธุรกิจให้มีความก้าวหน้า ทันสมัย มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดเศรษฐกิจตามเจตนารมณ์ที่มีการตราพระราชบัญญัติดังกล่าวที่กำหนดให้มีการนำทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นหลักประกันทางธุรกิจ ซึ่งจะสอดคล้องกับแผนการปฏิรูปทรัพย์สินทางปัญญาในประเด็นการส่งเสริมการตลาด และการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เห็นควรจัดตั้งองค์กรของรัฐ ซึ่งเป็นองค์กรหลักในการประเมินราคาทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท เพื่อให้เกิดความชัดเจนแน่นอน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยการให้รัฐเข้ามาช่วยในการกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินมูลค่ากลาง เพื่อให้เอกชนเป็นผู้ให้บริการ โดยหน่วยงานรัฐเป็นผู้ให้การรับรอง
มาตรฐานและคุณภาพของการประเมินมูลค่า

คำสำคัญ: การประเมินมูลค่าสิทธิบัตร หลักประกันทางธุรกิจ

Abstract

The purpose of this thesis is for studying the problems of Patent evaluation using as collateral under Business Security Act B.E. 2558 to help entrepreneurs getting to nancial resource. This study is about the comparative analysis and proposing the solutions of Patent evaluation issue. Moreover, the related organization may use this thesis when patent is used as collateral under Thai law which can compare the issue with the International laws for being the same level of international practice. The aim is to make the patent evaluation more reliable, effective and impartial.

Thailand is categorized in the Developing countries group that especially must have the economic expansion in the international negotiation stage so the important factor is using intellectual property issue to get more advantages in balance of trade and economic part, particularly the patent issue such as in case of protection period maximization on chemical patent. Besides, patent may protect the invention and new innovation, it also add the value of products and services along with producing a lot of income to inventors. Thai government has enacted Business Security Act B.E. 2558 that became effective since July 2nd , 2016 for driving Thai economy forward with innovation , at the same time , those may help entrepreneurs, inventors, researchers or creators reaching to nancial resource for developing their products. Moreover ,the nancial resource is very important to patentee by using patent , person or valued property as collateral for securing the debt to creditors.

According to the study showed that there are many kinds of collateral such as bank account , commercial paper or warehouse receipt. However , the most reliable collateral for nancial institutions is land so , the process of using the collateral will be very simple because land is economical valued immovable property and the evaluation is provided by the government agency , The Land Department or The Treasury Department. Moreover , at the present , the specic plot can be evaluated and the evaluation guideline will be updated in every four years. Despite , the intellectual property evaluation , especially patent , there will be only private company , evaluation business, but there is no government agencies involved as United Kingdoms , Korea , Singapore , Malaysia and China. Although , the

patent using permission or patent transferring can make income to the owner but the ambiguous regulation of evaluation is the point so many nancial institutions or creditors are not surely secure then the patent will not be chosen as collateral. In addition , as mentioned , the Act has already imposed that intellectual property may be legally used as collateral however , creditors are still lack of securement in the collateral so there may not be following the aim of the Act and that may be affected to Thailand as the part of economic development with innovation.

Although , Business Security Act B.E. 2558 has imposed that patent is the one of collateral which can be used under the Act but there are still some ambiguous part that affected to the collateral using of patent. For example , The enforcement of this collateral under the Act , there is no specic regulation including no specialist in each kind of intellectual property evaluation.

As mentioned obstacles, this author would like to suggest the solution by enacting the Intellectual property Evaluation Act to support the Business Security Act B.E. 2558 for more effective enforcement and ruling the patent evaluation in the same standard level that may help security creditors getting more securement and security provider may also access to the nancial resource simply for making better and competency in their businesses as the aim of enacting the latest Act. To harmonize with the intellectual property reform plan in marketing and commercial using issues , there would be organized the government agency which is responsible for intellectual property evaluation for purposing the related regulations and methods of evaluation then let the private company involve as the service organization which under the control of government agency.

Keyword: Patent evaluation, Collateral

บทนำ

สิทธิบัตร เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งที่อยู่ใกล้ตัวทุกคนมากที่สุด หรืออาจจะกล่าวได้ว่า สิทธิบัตรเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของทุกคน คือสิ่งของหรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ล้วนแล้วแต่เป็นผลที่ได้จากการประดิษฐ์คิดค้นทั้งสิ้น เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องซักผ้า ฯลฯ ตลอดจนสิ่งของ เครื่องมือเครื่อง

ใช้ที่ผลิตคิดค้นขึ้นใหม่ ดังนั้น สิทธิบัตรจึงมีส่วนช่วยให้การดำรงชีวิตของมนุษย์มีความสะดวกสบาย และมีความปลอดภัยมากขึ้น

ในเวทีการเจรจาระหว่างประเทศจึงมีการนำเอาทรัพย์สินทางปัญญา มาเป็นประเด็นสำคัญหลักในการเจรจาต่อรองเพื่อชิงความได้เปรียบในแง่ดุลทางการค้าและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องของสิทธิบัตร เช่น กรณีสิทธิบัตรยา หรือการขยาย

ระยะเวลาความคุ้มครอง เป็นต้น เพราะสิทธิบัตร จะให้ความคุ้มครองการประดิษฐ์และนวัตกรรม ใหม่ ๆ ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ และยังมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคน เราเป็นอย่างมากเป็นสิ่งที่สำคัญ มีคุณค่าในเชิง พาณิชยที่จะสร้างรายได้มหาศาลให้แก่เจ้าของหรือ ผู้ประดิษฐ์คิดค้น โดยที่ผ่านมารัฐบาลไทยเคยกำหนด ให้มี “นโยบายการแปลงสิทธิบัตรเป็นทุน” ขึ้น เพื่อ เป็นการสร้างโอกาสให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะ คนยากจนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ โดยการ ใช้ประโยชน์จากสิทธิบัตรที่มีอยู่มาแปลงเป็นทุน เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ และกระตุ้น ให้มีผู้ประกอบการรายใหม่ ส่งผลให้มีการพัฒนา ทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน โดยสิทธิบัตร ที่ถูกกำหนดให้สามารถนำมาแปลงเป็นทุนได้นั้น มีทั้งหมด 7 ประเภทได้แก่ ที่ดิน และทรัพย์สิน ติดกับที่ดิน หนังสืออนุญาตให้ใช้ที่ดินสาธารณะและ หนังสือรับรองอื่น ๆ สัญญาเช่าและเช่าซื้อ เครื่องจักร ทรัพย์สินทางปัญญา หนังสืออนุญาตให้นำพื้นที่ทาง ทะเลที่ได้รับอนุญาตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และสวน ยางพารา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างโอกาสให้ กับเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จดทะเบียน หรือ แจ้งข้อมูลไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา สามารถ ใช้เอกสารแสดงสิทธิเหล่านั้นเข้าถึงแหล่งเงินทุน ในระบบ และนำทรัพย์สินทางปัญญาที่มีอยู่มาใช้ให้ เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และเกิดมูลค่าเพิ่มทาง เศรษฐกิจอย่างสูงสุด อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้มี การคิดค้นสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากทรัพย์สิน ทางปัญญาเพิ่มมากขึ้น

จนกระทั่งปัจจุบัน รัฐบาลได้ตราพระราช- บัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ซึ่งมี ผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2559 ซึ่งเป็น กฎหมายที่มาสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ของไทยด้วยนวัตกรรม เนื่องจากทำให้ผู้ประกอบการ นักประดิษฐ์ นักวิจัยหรือผู้ที่คิดสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมได้มีแหล่งเงินทุนในการมาลงทุน ผลิตและต่อยอดนวัตกรรม โดยที่เจ้าของสิทธิบัตร หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า ผู้ทรงสิทธิบัตรจำเป็น ที่ต้องการเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยใช้สิทธิบัตร เป็นหลักประกัน จึงใช้วิธีการกู้ยืมโดยมีบุคคล หรือหลักทรัพย์ต่าง ๆ ในการค้ำประกัน เพื่อเป็น หลักประกันในการรับรองว่าจำนวนเงินที่กู้ยืมไปนั้น จะมีการชำระคืนอย่างแน่นอน ซึ่งหลักทรัพย์ที่นำมา ใช้ในการรับประกันการกู้ยืมนั้นมีหลายประเภท เช่น บัญชีเงินฝาก ตั๋วสัญญาใช้เงิน ใบประทวนสินค้า เป็นต้น แต่หลักประกันที่สถาบันทางการเงินยอมรับ คือ ที่ดิน โดยผู้กู้เพียงแค่แสดงหลักฐานโฉนดที่ดิน หรือหนังสือสำคัญการแสดงซึ่งสิทธิในที่ดินเพื่อใช้ ในการค้ำประกันการกู้ยืม สถาบันการเงินก็ปล่อยกู้ เงินสินเชื่อ เนื่องจากที่ดินเป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ สามารถประเมินมูลค่าได้โดยกรมที่ดินหรือกรม ธนารักษ์ ปัจจุบันสามารถประเมินในลักษณะที่ดิน รายแปลง และมีการปรับปรุงการประเมินทุก ๆ ปีปี จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างจากการประเมินมูลค่าใน ทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “สิทธิบัตร” ที่มีหน่วยงานประเมินในรูปแบบของบริษัทเอกชนที่ ได้รับการรับรอง แต่ยังไม่มีความหมายจากภาครัฐ

ที่เข้ามาทำหน้าที่นี้โดยตรงอย่างเช่นของต่างประเทศ เช่นประเทศสหราชอาณาจักร เกาหลี สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีน เป็นต้น อีกทั้งไม่มีหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่ชัดเจน จึงทำให้เกิดปัญหา แม้ว่าปัจจุบันการอนุญาตใช้สิทธิตามสิทธิบัตรหรือการโอนสิทธิบัตรโดยมีค่าตอบแทน แต่เมื่อไม่มีหลักเกณฑ์หรือแนวทางที่แน่ชัด ทำให้เกิดปัญหาในการประเมิน โดยธนาคาร หรือสถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อเกิดความไม่มั่นใจ และยอมรับได้ มาตรการตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจที่กำหนดให้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหลักประกัน จึงไม่บรรลุตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และกลายเป็นปัญหาที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่จะขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม เพราะมีจำนวนคนไทยไม่น้อยที่เป็นนักวิชาการ อาจารย์ หรือนักวิจัยในหน่วยงานต่างๆ ต้องการคิดสร้างสรรค์พัฒนา ต่อยอดสิทธิบัตรหรือนวัตกรรม และผลิตออกจำหน่ายตามหลักการใช้สิทธิบัตรให้เกิดประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ซึ่งปัจจุบันพบว่าสิทธิบัตรการประดิษฐ์ของคนไทยแม้ว่าจะมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับสิทธิบัตรของต่างประเทศที่จดทะเบียนในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ดีคนไทยมีผลงานการประดิษฐ์ด้านอนุสิทธิบัตรจำนวนมาก แต่เมื่อวิเคราะห์จากสถิติข้อมูลของกรมทรัพย์สินทางปัญญาแล้วพบว่า มีสิทธิบัตรคนไทยไม่น้อยที่ละทิ้งคำขอ หรือไม่ชำระค่าธรรมเนียม หรือไม่ต่ออายุ ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งเกิดจากการไม่มีเงินทุนที่จะผลิตการประดิษฐ์หรือนวัตกรรมตามสิทธิบัตร จึงเป็นที่น่าเสียดายเพราะสิทธิบัตรของคนไทยโดย

เฉพาะอย่างยิ่งสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์หรืออนุสิทธิบัตรบางตัวเป็นที่ยอมรับในเชิงคุณภาพ ดังนั้น หากผู้ประดิษฐ์หรือผู้ทรงสิทธิบัตรสามารถใช้สิทธิบัตรเป็นหลักประกันได้ก็จะทำให้ระบบทรัพย์สินทางปัญญาในส่วนของการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น และทำให้มาตรการทางกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจมีประสิทธิภาพสมดังเจตนารมณ์ตามกฎหมาย

ปัญหาของประเทศไทยคือการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการที่ไม่สามารถขอกู้เงินจากธนาคารเพื่อไปลงทุนประกอบกิจการได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) กระทรวงการคลัง รวมถึงรัฐบาลทุกรัฐบาลในการแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาว่า ผู้ประกอบการโดยเฉพาะ SMEs และ Micro Finance ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ ส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศโดยรวมไม่พัฒนาไปข้างหน้าเท่าที่ควร¹

สาเหตุที่ผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้นั้นมีหลายสาเหตุ แต่สาเหตุที่สำคัญสาเหตุหนึ่ง คือระบบกฎหมายของไทยยังไม่มีความทันสมัยที่เพียงพอ กฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันการชำระหนี้ได้บัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยแบ่งการประกันการชำระหนี้ออกเป็น 2 ประเภท คือ การประกันการชำระหนี้ด้วยบุคคลเรียกว่า “การค้ำประกัน” และการประกันการชำระ

¹ ศยามล ไกยูรวงศ์, “มิติทางกฎหมายในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม” (2555) 3:1 วารสารวิชาการคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 106, 114-116.

หนี้ด้วยทรัพย์สิน ตามประเภทของการทรัพย์สิน ที่นำมาใช้เป็นหลักประกัน คือ “การจำนอง” และ “การจำนำ”

การประกันการชำระหนี้ดังที่กล่าวมาข้างต้น นั้นเป็นประโยชน์ในวงจำกัดเท่านั้น เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในส่วนที่เกี่ยวกับการประกันการชำระหนี้มีมานาน พร้อมกับการบังคับใช้กฎหมายโดยไม่มีการแก้ไขเป็นเวลากว่า 80 ปี การประกันการชำระหนี้จึงไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และไม่ทันสภาวะการณ์ปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยที่ทรัพย์สินทางปัญญาซึ่งมีมูลค่าทางเศรษฐกิจไม่สามารถนำมาเป็นหลักประกัน ในการชำระหนี้ได้ ดังนี้ จึงเป็นข้อจำกัดของระบบกฎหมายไทยในเรื่องหลักประกันที่ยังไม่มีประกัน ด้วยทรัพย์สินรูปแบบใหม่ ๆ ที่ช่วยให้ผู้ประกอบการ ซึ่งมีทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย นำมาใช้ในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน ซึ่งเมื่อผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ จากสถาบันการเงินได้ ผู้ที่ต้องการลงทุนประกอบการ หรือขยายธุรกิจ ก็มีทางเลือก 2 ทาง

ทางที่หนึ่ง ผู้ประกอบการซึ่งขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนก็ไม่สามารถประกอบกิจการต่อไปได้ ไม่สามารถลงทุน หรือขยายการลงทุน ซึ่งมีผลเท่ากับตัดโอกาสของผู้ประกอบการในการสร้างอาชีพของตนเอง ตัดโอกาสการจ้างแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยภาพรวมของประเทศเป็นอย่างมาก

ทางที่สอง เมื่อผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบจากสถาบันการเงินได้ แต่

ไม่หยุดยั้งความตั้งใจในการประกอบธุรกิจ หรือขยายการลงทุน ก็จะต้องค้ำหน้าชวนชวนไปหาเงินทุนนอกระบบ ซึ่งหมายถึงนายทุนเงินกู้ที่ไม่มีกฎหมาย และหน่วยงานของรัฐเข้าไปควบคุมโดยตรง ความไม่เป็นธรรมในอัตราดอกเบี้ยก็เกิดขึ้น ในยามที่ผิคนัดชำระหนี้ การบังคับชำระหนี้บางครั้งก็ใช้วิธีการนอกระบบซึ่งทารุณโหดร้าย ก่อให้เกิดปัญหาสังคม เศรษฐกิจตามมามากมาย ทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียกำลังคน และงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเงินกู้นอกระบบ

ทั้งสองทางดังที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนไม่เป็นผลดีต่อผู้ประกอบการ และต่อเศรษฐกิจโดยภาพรวมของประเทศ อีกทั้งกระบวนการบังคับหลักประกันที่เป็นอำนาจของศาลและเจ้าพนักงานบังคับคดีก็มีความล่าช้า ซึ่งเป็นผลให้คู่สัญญาเกิดความเสียหาย กฎหมายหลักประกันทางธุรกิจจึงเป็นกุญแจสำคัญ ในการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ก็จะสร้างหลักประกันรูปแบบใหม่ เปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่หลากหลาย มาใช้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้ อาทิ กิจการ สิทธิเรียกร้อง สินค้าคงคลัง ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการไม่ว่าจะเป็นสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ และรวมไปถึงทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ เป็นต้น โดยที่ผู้ประกอบการยังคงสามารถครอบครอง ใช้สอยทรัพย์สินนั้นในการประกอบธุรกิจได้ต่อไปตามปกติ เพื่อรองรับความต้องการในทางธุรกิจ ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาทั้งระบบ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 จะกำหนดให้สามารถ

นำสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้ แต่ยังคงมีประเด็นต่าง ๆ อยู่หลายประการที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งจะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนำสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้ อาทิ ปัญหาการประเมินมูลค่าสิทธิบัตร ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับกับสิทธิบัตรที่นำมาใช้เป็นหลักประกัน เป็นต้น

ดังนั้น ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรเพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าแต่เดิมกฎหมายไทยเกี่ยวกับหลักประกันการชำระหนี้ด้วยทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ว่าจะเป็นการประกันหนี้โดยการจำนอง หรือการประกันหนี้โดยการจำนำนั้น ไม่อาจนำมาปรับใช้กับสิทธิบัตรได้ เนื่องจากสิทธิบัตรเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง ไม่ใช่อสังหาริมทรัพย์หรือสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อีกทั้งพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติมซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะก็ไม่ได้มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้สิทธิบัตรสามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้ ซึ่งในปัจจุบันมีกฎหมายฉบับใหม่ที่ประกาศใช้ในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2559 คือพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ที่ถูกบัญญัติขึ้นมาเพื่อปลดล็อกข้อจำกัดของการประกันหนี้ด้วยทรัพย์สิน ซึ่งได้กำหนดให้สิทธิบัตรสามารถนำมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจได้ แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าของสิทธิบัตรที่จะสามารถประเมินมูลค่าที่แท้จริงของสิทธิบัตรนั้น ๆ ได้อย่างเป็นมาตรฐาน ชัดเจน และเที่ยงธรรมได้ ตลอดจน

ไม่มีบุคลากรที่มีอำนาจตามกฎหมายในการประเมินมูลค่าสิทธิบัตร ที่ผ่านมารกรมทรัพย์สินทางปัญญาและสถาบันการเงินมีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาตามโครงการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาให้เป็นทุน แต่ก็ไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และปัญหาดังกล่าว ทำให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายไม่สามารถกำหนดมูลค่าของสิทธิบัตรที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้ และการที่ไม่มีหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาตามกฎหมาย ดังนั้น สัญญาหลักประกันทางธุรกิจตามพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 จึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับแนวทางและหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทสิทธิบัตร ในการนำสิทธิบัตรมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ของประเทศอังกฤษ เนื่องจากพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ของไทยได้นำหลักการประกันการชำระหนี้ของกฎหมายประเทศอังกฤษมาเป็นแบบในการปรับใช้กับการประกันการชำระหนี้รูปแบบใหม่ของไทย โดยได้มีการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักกฎหมาย แนวปฏิบัติทางการค้า และบริบทอื่น ๆ ของประเทศไทย อีกทั้งประเทศอังกฤษเป็นประเทศที่ริเริ่มระบบสิทธิบัตรสมัยใหม่อีกด้วย³ ดังนั้นจึงเป็นประเด็นที่จะศึกษาวิเคราะห์ว่า การที่ไทยนำรูปแบบการประกันชำระหนี้ตามกฎหมายของประเทศอังกฤษมาใช้เป็นแนวทางสำหรับการบังคับใช้กฎหมายของไทยจะเกิดประสิทธิภาพ และบรรลุ

³ กำชัย จงจักรพัทธ์, เรื่องนำรู้ เกี่ยวกับกฎหมายหลักประกันทางธุรกิจ (กรุงเทพฯ: ศรีอนันต์การพิมพ์, 2557) 18.

ตามเจตนารมณ์ หลักการและเหตุผลในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจหรือไม่ และจะมีอุปสรรคประการใดหรือไม่ อย่างไร และจะศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีการประดิษฐ์คิดค้น ผลิตภัณฑ์นวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงมีหลักเกณฑ์ในการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรที่เป็นมาตรฐาน ชัดเจน น่าเชื่อถือ และสามารถนำมาใช้ประเมินมูลค่าได้อย่างเที่ยงธรรม เพื่อป้องกันสิทธิของผู้ทรงสิทธิ อีกทั้งกฎหมายของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้นำทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทสิทธิบัตรมาใช้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้ไว้อย่างชัดเจนอีกด้วย⁴ ดังนั้นแนวทางและหลักเกณฑ์ของสหรัฐอเมริกาจึงสามารถนำมาเป็นโมเดลที่ดีให้กับประเทศไทยได้

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจที่มีการบังคับใช้มาแล้ว 2 ปี ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการกำหนดให้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหลักประกันการชำระหนี้มีช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายบางประการที่ทำให้ไม่สามารถนำเอาสิทธิบัตรเป็นหลักประกันได้ ดังนั้นควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว ตลอดจนมีมาตรการทางบริหารที่จะแก้ไขปัญหการนำสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้สามารถสรุปประเด็นปัญหาได้ ดังนี้

1. ปัญหาเรื่องการไม่มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อรองรับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งรวมไปถึงสิทธิบัตรด้วย เพื่อที่จะนำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ต่อสถาบันทางการเงิน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประดิษฐ์หรือผู้ทรงสิทธิบัตร เนื่องจากสถาบันทางการเงินไม่ยอมปล่อยสินเชื่อเพราะไม่เชื่อมั่นต่อหลักประกันที่เป็นสิทธิบัตร

2. ปัญหาเรื่องการไม่มีองค์กรของรัฐในการกำกับควบคุมดูแลเรื่องการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา รวมไปถึงสิทธิบัตรด้วย

หากมีการแก้ไขปัญหาระบบการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะทำให้การประเมินสิทธิบัตรของไทยเป็นมาตรฐานสากล เป็นที่ยอมรับ และสถาบันทางการเงินเกิดความมั่นใจว่าหากลูกหนี้ไม่มีการชำระหนี้ก็เกิดความคุ้มค่าที่จะสามารถบังคับเอาหลักประกันที่เป็นสิทธิบัตรการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจซึ่งกำหนดให้ทรัพย์สินทางปัญญาโดยเฉพาะกรณีสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ สามารถช่วยในการดำเนินธุรกิจ ของผู้ประดิษฐ์หรือผู้ทรงสิทธิบัตรได้เนื่องจากประดิษฐ์หรือผู้ทรงสิทธิบัตรจะได้มีเงินทุนมาผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ตามสิทธิบัตร ตลอดจนมีโอกาสที่จะคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ ซึ่งอาจต่อยอดจากสิทธิบัตรที่มีอยู่แล้วได้ ทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดปัญหาทางการเงินที่จะลงทุนเพื่อให้การดำเนินธุรกิจพัฒนาต่อไปได้

⁴ กรมทรัพย์สินทางปัญญา, รายงานผลการศึกษาโครงการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา (กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2560) 60.

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาถึงปัญหาการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญา ประเภทสิทธิบัตรในระบบกฎหมายของประเทศไทยภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 เพื่อแก้ปัญหาช่องว่างเรื่องทุนในการประกอบการไม่เพียงพอ โดยลักษณะของการศึกษาจะเป็นการศึกษาในเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อเสนอแนะแนวทางในการประเมินมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญา กรณีสิทธิบัตร โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีวิวัฒนาการของการประกันการชำระหนี้ และหลักกฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันของไทยและของต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและผลการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจที่มีผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจของผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสิทธิบัตร
3. เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจของประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ
4. เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจเพื่อรองรับการใช้สิทธิบัตรเป็นหลักประกันการชำระหนี้

สมมติฐานของการศึกษา

ปัจจุบัน มีหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา แต่ยังไม่มีความแน่ชัดแต่อย่างใด เนื่องจากในเรื่องขององค์การความรับผิดชอบกระบวนการ และยังไม่มีความหมายที่กำหนดให้ผู้ประกอบการ และสถาบันการเงินเข้าใจถึงหลักเกณฑ์เหล่านั้น

ฉะนั้น การประเมินมูลค่าสิทธิบัตร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรมีองค์กรของรัฐที่รับผิดชอบเรื่องการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา และหลักเกณฑ์ในการประเมินที่เป็นมาตรฐานเดียวกันอย่างชัดเจน มีความน่าเชื่อถือและสามารถนำมาใช้ประเมินมูลค่าได้อย่างมีประสิทธิภาพและเที่ยงธรรม

ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการมุ่งศึกษาหลักการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบทรัพย์สินทางปัญญาและระบบเศรษฐกิจในประเทศไทย โดยเฉพาะเรื่องสิทธิบัตร การกำหนดขอบเขตในการศึกษานี้ เป็นไปตามการพิจารณาความมีอิทธิพลของวัตถุประสงค์ในการศึกษาต่อระบบเศรษฐกิจไทย โดยอาศัยผลจากการยอมรับให้เป็นทรัพย์สินที่อาจถือเป็นหลักประกันในการชำระหนี้เงินกู้โดยสถาบันการเงินในประเทศ ตามโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของรัฐบาล⁵ ซึ่งลักษณะของการศึกษาจะเป็นการศึกษาในเชิงวิเคราะห์

⁵ สำนักบริหารการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน, *คู่มือการแปลงทรัพย์สินทางปัญญาเป็นทุน* (กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2548) 3.

เปรียบเทียบในแง่ปัญหาการให้หลักประกันการชำระหนี้ โดยมุ่งเน้นไปที่การประเมินมูลค่าสิทธิบัตรเพื่อนำมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจ กับหลักประกันแบบลอย (Floating Charge) ตามหลักกฎหมายอังกฤษ และ Secured Transactions อันเป็นหลักเกณฑ์การให้หลักประกันการชำระหนี้ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งจะศึกษาตั้งแต่แนวความคิด ความเป็นมา หลักเกณฑ์ และวิธีการต่าง ๆ ที่มีปรากฏในประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายรับรองแนวทาง และหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นมาตรฐานอย่างชัดเจน อันจะถือเป็นหลักในการประเมินได้อย่างเป็นธรรม และด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่มีหลักเกณฑ์ และวิธีการการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาที่เป็นมาตรฐานสากล และมีกฎหมายที่กำหนดเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจน เช่น ประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วัฒนาการของการประกันการชำระหนี้ และหลักกฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันของไทยและของต่างประเทศ
2. เข้าใจ และตระหนักถึงปัญหาและผลการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจที่มีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของสิทธิบัตร
3. รู้และเข้าใจหลักเกณฑ์และแนวทางการประเมินประเมินมูลค่าสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

4. เสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจเพื่อรองรับการใช้สิทธิบัตรเป็นหลักประกันการชำระหนี้ และตอบสนองนโยบาย Thailand 4.0

5. ได้เป็นประโยชน์ต่อนิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่มีความสนใจจะได้นำไปศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยจะศึกษาวิจัยทั้งที่เป็นเอกสารที่เป็นภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นตัวบทกฎหมาย ตำราทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความจากวารสาร หรือนิตยสารทางกฎหมาย หนังสือพิมพ์ เอกสารประกอบการสัมมนา ความเห็นของนักนิติศาสตร์ ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันการชำระหนี้ เพื่อจะได้รวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อศึกษาวิจัย และประมวลให้เป็นข้อเสนอแนะต่อไป โดยวิธีการเขียนอธิบาย วิเคราะห์ จะเน้นเฉพาะในเรื่องของการประเมินมูลค่าของสิทธิบัตร และผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นภายหลังที่มีการกำหนดหลักการประเมินมูลค่าของสิทธิบัตรขึ้นใช้ทั้งในภาครัฐและเอกชน อีกทั้งยังมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินมูลค่าของสิทธิบัตรของต่างประเทศ เพื่อนำมาเสนอให้ปรับใช้ในประเทศไทยอย่างเหมาะสม

บทวิเคราะห์

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามานั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจที่มีการบังคับใช้มาแล้วกว่า 2 ปี ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการกำหนดให้ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นหลักประกันการชำระหนี้มีช่องว่างของการบังคับใช้กฎหมายบางประการที่ทำให้ไม่สามารถนำเอาสิทธิบัตรเป็นหลักประกันได้ ดังนั้น ควรจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว ตลอดจนมีมาตรการทางบริหารที่จะแก้ไขปัญหานำสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ สามารถสรุปประเด็นปัญหาได้ดังนี้

จากการศึกษาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยพบว่าการนำสิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันทางธุรกิจตามกฎหมายว่าด้วยหลักประกันทางธุรกิจในประเทศไทยมีปัญหาซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นปัญหา และวิเคราะห์ปัญหา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเพื่อรองรับการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรที่นำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ ปัญหาเรื่องการไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการรองรับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งนี้รวมไปถึงสิทธิบัตรด้วย ในการนำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ต่อสถาบันทางการเงิน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประดิษฐ์หรือผู้ทรงสิทธิบัตร เพราะเหตุที่สถาบันทางการเงินไม่ยอมปล่อยสินเชื่อ โดยเหตุที่สำคัญ คือ ไม่เชื่อ

มั่นต่อหลักประกันที่เป็นสิทธิบัตร เนื่องจากหากสถาบันการเงินหรือผู้รับหลักประกันไม่สามารถตีราคาทรัพย์สินทางปัญญาที่ผู้ให้หลักประกันนำมาใช้เป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อได้ ก็จะไม่สามารถระดมทุนให้แก่เจ้าของทรัพย์สินทางปัญญานั้นได้

2. ปัญหาเรื่องการไม่มีองค์กรของรัฐในการกำกับ ควบคุม ดูแลเรื่องการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา รวมไปถึงสิทธิบัตรด้วย สิทธิบัตรถือเป็นทรัพย์สินทางปัญญา อันเป็นทรัพย์สินประเภทหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักประกันในระบบการเงินและการลงทุน อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภท โดยวิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทก็มีวิธีที่แตกต่างกันไปหลากหลายวิธี ซึ่งการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรนั้นสามารถทำได้ยาก ด้วยข้อจำกัดของระยะเวลาในการได้รับความคุ้มครองและความเจริญก้าวหน้าของนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สูงขึ้นและใหม่ขึ้นอย่างรวดเร็วที่จะเข้ามาทดแทน

ปัญหาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเพื่อรองรับการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรที่นำมาใช้เป็นหลักประกัน การชำระหนี้

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงปัญหาของการนำทรัพย์สินทางปัญญามาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ของประเทศอังกฤษอย่างกว้างเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้หลักประกันสามารถนำทรัพย์สินทางปัญญาหลายประเภททั้งที่มีเอกสารสิทธิและไม่มีเอกสารสิทธิมาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ได้

ส่วนหลักการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาของทั้งประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศไทยนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 วิธีการหลัก คือ หลักการประเมินมูลค่าที่เป็น “ตัวเงิน” และหลักการประเมินแบบ “checklist” ซึ่งหลักการประเมินมูลค่าที่เป็น “ตัวเงิน” นั้นสามารถประเมินได้ด้วยวิธีพื้นฐาน โดยประเมินจากต้นทุนราคาตลาด รายได้ที่คาดว่าจะได้รับ หรือประเมินได้ด้วยวิธีอื่น ๆ โดยการผสมผสานวิธีพื้นฐานเข้าด้วยกัน ส่วนในหลักการประเมินแบบ “checklist” นั้นเป็นการประเมินเชิงคุณภาพที่เกิดจากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อมูลค่าที่เป็น “ตัวเงิน” และจัดอันดับหรือให้คะแนน “ตัวชี้วัด” หรือ “ปัจจัย” เช่น ประโยชน์ที่ผู้ซื้อหรือผู้ครอบครองจะได้รับ ศักยภาพของตลาด และอายุในการสร้างผลประโยชน์ทางธุรกิจ เป็นต้น

แม้ว่าทรัพย์สินทางปัญญาจะได้รับการยอมรับให้สามารถใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจได้ แต่ก็ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ โดยเฉพาะในประเด็นการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา กล่าวคือ การประเมินราคาทรัพย์สินทางปัญญานั้นไม่มีราคาตลาดเป็นตัวอ้างอิง มูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาโดยส่วนมากจะขึ้นอยู่กับศักยภาพในการสร้างรายได้ของทรัพย์สินทางปัญญานั้น ๆ และความพึงพอใจของผู้บริโภคเป็นหลัก นอกจากนี้ยังแปรผันไปตามช่วงอายุ ซึ่งอาจเป็นช่วงอายุทางเศรษฐกิจ หรือช่วงอายุตามกฎหมาย คือ เมื่ออยู่ในสภาพที่ไม่อาจหวงกันสิทธิแต่ผู้เดียวได้ ทรัพย์สินทางปัญญานั้นย่อมสิ้นค่าไป และยังคงคำนึงถึงปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ประเภทและ

ลักษณะของทรัพย์สินทางปัญญา เนื่องจากทรัพย์สินทางปัญญาบางประเภทมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานะตลาดและสภาพการแข่งขัน เป็นต้น การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาจึงมีได้หลากหลายรูปแบบ และปัจจัยแวดล้อม ยากที่จะวางกฎเกณฑ์ให้แน่ชัดลงไปได้ การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาจึงต้องมีการพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับความสามารถของเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญานั้น ๆ ในการสร้างคุณค่า และความเชื่อมั่นในศักยภาพในการสร้างรายได้ของทรัพย์สินทางปัญญานั้น ๆ ได้มากหรือน้อยเพียงใด ซึ่งกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้จัดทำคู่มือการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาไว้ แต่คู่มือดังกล่าวก็ไม่ได้มีวิธีการแก้ไขปัญหาดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น เนื่องจากยังไม่อาจสรุปได้ว่าวิธีใดเป็นวิธีใกล้เคียงกับมูลค่าที่แท้จริงมากที่สุด และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน

สำหรับประเทศไทยนั้น มีการกำหนดทรัพย์สินทางปัญญาให้สามารถนำมาเป็นหลักประกันการชำระหนี้ได้ภายใต้พระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ทั้งนี้หมายความว่ารวมถึงทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ความลับทางการค้า สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และอื่น ๆ ก็สามารถนำมาใช้ในการระดมทุนได้ รวมทั้งไม่มีการบังคับว่าจะต้องเป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่จดทะเบียนไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญาไว้แล้วนั้น แม้ยังไม่ได้มีการจดทะเบียนไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญาก็สามารถนำมาใช้ระดมทุนเช่นกัน ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้หลักประกันหรือผู้ทรง

สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาสามารถเข้าถึงแหล่ง
เงินทุนได้มากยิ่งขึ้น

การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาใน
ประเทศไทยมักใช้วิธีคิดรายได้จากกระแสเงินสด
สุทธิและทอนเป็นมูลค่าปัจจุบันด้วยอัตราคิดลด
(Income Approach) โดยแบ่งออกเป็น 2 วิธีหลัก คือ
วิธีคิดจากอัตราทุน (Direct Capitalization Approach)
และวิธีคิดลดกระแสเงินสด (Discounted Cash Flow
Approach)

สำหรับการประเมินมูลค่าด้วยวิธีการ
เปรียบเทียบราคาตลาด (market approach) นั้น แม้
จะเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการประเมินมูลค่า
ทรัพย์สินเกือบทุกประเภทซึ่งอาจรวมไปถึงสิทธิ
บัตรแต่ปัญหาสำคัญของวิธีการที่จะนำมาใช้กับ
การประเมินมูลค่าทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่างอย่างสิทธิ
บัตรที่ไม่มีตลาดแข่งขันสมบูรณ์รองรับเป็นเหตุให้
เกิดปัญหาในการหาธุรกรรมเพื่อเปรียบเทียบราคา
ตลาดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้น แม้จะหาธุรกรรม
เพื่อเปรียบเทียบได้แต่คุณลักษณะของสิทธิบัตรที่มี
ความแตกต่างหรือมีความคล้ายคลึงอาจทำให้เกิดข้อ
โต้แย้งผลการประเมินมูลค่าด้วยวิธีการเปรียบเทียบ
ราคาตลาด (market approach)

ส่วนการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรด้วยวิธีการ
คิดจากอัตราทุน (Direct Capitalization Approach)
นั้นไม่ค่อยได้รับความนิยมมากนัก โดยเฉพาะการ
ประเมินมูลค่าสิทธิบัตรที่มีความสามารถในการแข่งขัน
สูง อีกทั้งการประเมินมูลค่าด้วยวิธีนี้ยังไม่มี
ความเหมาะสม เพราะไม่อาจสะท้อนมูลค่าที่สมเหตุสมผล
ของสิทธิบัตรได้ แต่วิธีการประเมินมูลค่าสิทธิบัตร

ด้วยวิธีการคิดจากอัตราทุนก็ยังมีการใช้กันอย่างมาก
ในหมู่สิทธิบัตรที่อยู่ในช่วงเริ่มต้น (early stage)
เพราะในช่วงเริ่มต้นของสิทธิบัตรนั้นยังไม่แน่ว่า
สิทธิบัตรนั้นจะสามารถพัฒนาและออกผลิตภัณฑ์
ที่มีความสามารถในการสร้างผลกำไรแก่ผู้ทรงสิทธิ
มากนักเท่าใด ดังนั้นการประเมินมูลค่าด้วยวิธีการ
คิดจากต้นทุนจึงสมเหตุสมผลทั้งต่อฝ่ายผู้พัฒนา
สิทธิบัตรและต่อบุคคลภายนอก

การระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญา
ต้องอาศัยการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา
ซึ่งเป็นการประเมินผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
ของทรัพย์สินทางปัญญา ก่อนที่ผู้รับหลักประกัน
ตัดสินใจว่าจะให้เงินทุนหรือสินเชื่อมากน้อยเท่าใด
ซึ่งการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญานี้มีหลากหลาย
รูปแบบ ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
โดยการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาเชิง
ปริมาณนั้น มี 3 วิธีหลัก ๆ คือ การประเมินจากต้นทุน
การประเมินจากราคาตลาด และการประเมินจาก
รายได้ที่คาดว่าจะได้รับ/กระแสเงินสด ซึ่งผลลัพธ์ที่
ได้คือมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญานั้น ๆ สำหรับ
การประเมินเชิงคุณภาพเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี
ต่อมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญา โดยการจัดอันดับ
หรือให้คะแนนปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งจะถูกนำไปใช้ในการ
เปรียบเทียบ หรืออาจถูกนำไปใช้เป็นสมมติฐานใน
การประเมินมูลค่าเชิงปริมาณต่อไป อย่างไรก็ตาม
แม้ว่าในหลักการจะมีแนวทางในการประเมินมูลค่า
ทรัพย์สินทางปัญญาที่หลากหลาย แตกต่างไปตาม
ปัจจัยหรือสมมติฐานที่นำมาใช้พิจารณา แต่ในทาง
ปฏิบัติแล้ว การเลือกวิธีประเมินมูลค่าทรัพย์สินทาง
ปัญญาให้เหมาะสมจะต้องคำนึงถึงความพร้อมของ

ข้อมูลและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของ
การนำไปใช้งาน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น การประเมิน
มูลค่าสิทธิบัตรด้วยวิธีการพิจารณาจากกระแสเงินสด
(Discounted Cash Flow Approach) จึงเป็นวิธีการ
ที่สมเหตุสมผลต่อการประเมินมูลค่าสิทธิบัตรในช่วง
ชีวิตที่สามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จหรือ
สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถในการ
แข่งขันในตลาดสูง (Developed or Mature Patent)
เนื่องจากมูลค่าที่ได้จากการประเมินด้วยวิธีนี้จะค่อนข้าง
สอดคล้องกับความสามารถในการสร้างมูลค่า
เพิ่มทางเศรษฐกิจของสิทธิบัตรให้แก่ผู้ทรงสิทธิ
โดยเฉพาะสิทธิบัตรที่สามารถให้สิทธิการใช้งาน
(Licensing contract) ซึ่งพระราชบัญญัติหลักประกัน
ทางธุรกิจ พ.ศ. 2558 ในปัจจุบันที่แม้ว่าจะมีการ
บัญญัติให้สามารถนำทรัพย์สินทางปัญญามาเป็น
หลักประกันทางธุรกิจได้ตามมาตรา 8 แต่ก็ไม่ได้มี
การระบุถึงแนวทางการประเมินมูลค่าของทรัพย์สิน
ทางปัญญาแต่ละประเภทเอาไว้ จึงทำให้ผู้รับหลัก
ประกันปฏิเสธผู้ให้หลักประกันในการนำทรัพย์สิน
ทางปัญญาบางประเภท เช่น สิทธิบัตร มาเป็นหลัก
ประกัน เนื่องจากผู้รับหลักประกันย่อมต้องการ
ลดภาระและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการยอมรับ
สิทธิบัตรมาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ ทำให้
เจตนารมณ์ของกฎหมายที่แท้จริงที่ต้องการเพิ่ม
โอกาสให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถเข้าถึงแหล่ง
เงินทุนได้มากขึ้นไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

หน่วยงาน/องค์กรที่รับผิดชอบเรื่องการ
ประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา

ในประเทศไทยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่
วางแนวทางในการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา
คือ “หน่วยงานประเมิน มูลค่าหุ้นและทรัพย์สิน
(Shares and Assets Valuation : SAV)” ซึ่งอยู่
ภายใต้การควบคุมของกรมสรรพากรและศุลกากร
(HM Revenue & Customs) โดยมีหน้าที่หลักในการ
ประเมินมูลค่าเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษี ซึ่ง
การที่ประเทศไทยยังมีตลาดกลางของทรัพย์สิน
ทางปัญญายังไม่กว้างพอ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่
รัฐจะยื่นมือเข้ามาช่วยขับเคลื่อนกระบวนการการนำ
ทรัพย์สินทางปัญญามาใช้เป็นหลักประกันการชำระ
หนี้ให้ประชาชนได้สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ง่าย
และเป็นธรรม ซึ่งถือเป็นกุญแจสำคัญที่จะช่วยให้
ประเทศไทยมีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจไป
ได้ในระยะยาว แม้ว่าในประเทศไทยจะมีการระดม
ทุนจากทรัพย์สินทางปัญญาที่ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย
มากนัก แต่ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการดำเนินการทั้ง
จากภาครัฐและภาคเอกชนในการสร้างหลักเกณฑ์
และมาตรการต่าง ๆ มาช่วยสนับสนุนให้เกิดระบบ
การประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อใช้เป็น
หลักทรัพย์สินค้ำประกันการกู้สินเชื่อ รวมทั้งการระดม
ทุนจากทรัพย์สินทางปัญญา โดยหน่วยงานหรือ
ผู้เกี่ยวข้องในระบบนิเวศของการระดมทุนจาก
ทรัพย์สินทางปัญญาในประเทศไทย ประกอบไป
ด้วยองค์กรต่าง ๆ ที่สำคัญ ซึ่งแต่ละองค์กรนั้นมี
บทบาทหน้าที่ของตัวเองที่แตกต่างกันไป ได้แก่

(1.) กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เป็นหน่วยงานที่ขึ้นทะเบียนการซื้อ ขาย ให้เช่า หรือจำนองทรัพย์สินทางปัญญา

(2.) IP thaipmart.com เป็นตลาดซื้อ ขาย หรือให้เช่าทรัพย์สินทางปัญญา

(3.) หน่วยงานการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน เอกชน เป็นหน่วยงานประเมินมูลค่าของทรัพย์สินทางปัญญาเอกชน โดยมีสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย และสมาคมนักประเมินราคาอิสระไทย ทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการประเมินมูลค่าทรัพย์สิน รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติของผู้ประเมินมูลค่าทรัพย์สินด้วย

(4.) สถาบันการเงิน เป็นหน่วยงานที่ปล่อยกู้ และ

(5.) บรรษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) เป็นหน่วยงานที่รับประกันทรัพย์สินทางปัญญา

องค์กรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญาของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เกาหลีใต้ สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีนนั้น ประกอบไปด้วยองค์การสำคัญ ๆ ได้แก่ 1. ขึ้นทะเบียน 2. ตลาดกลางในการซื้อ-ขาย 3. ประเมินมูลค่า 4. เงินทุน 5. ประกันหลักประกัน แต่จะมีความแตกต่างกันออกไปในรายละเอียด โดยสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่ให้องค์กรเอกชนเข้ามาดำเนินการทั้งหมด ในขณะที่ประเทศอังกฤษ เกาหลีใต้ สิงคโปร์ มาเลเซีย และจีน เป็นประเทศที่ให้องค์กรรัฐและองค์กรเอกชนเข้ามาดำเนินการร่วมกัน ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคของการระดมทุนจากทรัพย์สินทางปัญญา คือ

(1.) เรื่องการพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แบบ real time และสามารถเชื่อมโยงสถานภาพของทรัพย์สินทางปัญญากับกรมทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง ครบถ้วน

(2.) เรื่องการมีกฎหมายรับรองวิชาชีพการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา และจัดให้มีการฝึกอบรมวิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญาแต่ละประเภทอย่างต่อเนื่อง

(3.) เรื่องการสร้างแรงจูงใจให้มีการค้าขายทรัพย์สินทางปัญญาผ่านตลาดกลาง และจัดให้มีฐานข้อมูลราคาของทรัพย์สินทางปัญญา

(4.) เรื่องการเพิ่มประเภทของผู้รับหลักประกัน และจัดให้มีการค้ำประกันสินเชื่อจากทรัพย์สินทางปัญญา

(5.) เรื่องวิธีการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา และวิธีการบันทึกบัญชีที่มีการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ

(6.) เรื่องการลดโอกาสในการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา

เมื่อนำปัญหาข้างต้นมาพิจารณาเห็นว่าเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากต่างประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าทรัพย์สินทางปัญญา ควรเป็นรัฐโดยใช้รูปแบบของประเทศอังกฤษมาปรับใช้กับประเทศไทย กล่าวคือ หน่วยงานประเมิน มูลค่าหุ้นและทรัพย์สิน (Shares and Assets Valuation : SAV) ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของกรมสรรพากร และศุลกากร (HM Revenue & Customs)

บรรณานุกรม

ศยามล ไกยูรวงศ์, “มิติทางกฎหมายในการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม” (2555) 3:1 วารสารวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

กรมทรัพย์สินทางปัญญา, *IP valuation methods* (7 มกราคม 2562) Australian Government ip australia<<http://www.ipaustralia.gov.au/manage-your-ip/review-your-ip/ip-valuation-methods/>>.

อริก อภิชาพันธุ์, ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับหลักประกันทางการเงินและแนวทางแก้ไข (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานอนุญาโตตุลาการ, 2541).

Jacquelyn Dal Santo, *The handbook of business valuation and intellectual property analysis: “Intellectual property income projections: Approaches and methods”* (United States: McGraw-Hill, 2004).

The American Bar Association, *Intellectual property valuation: A primer for indentifying and determining value* (Chicago: American Bar Association, 2005).

